

«a l'ombra d'un fust *domesgier*» (v. 3), que hom tradueix per «arbre fruitier» (així en l'ed. Dejeanne), però el context permetria igualment 'arbre no silvestre, cultivar', car sigui o no dels que porten fruits comestibles, importa poc quan es tracta de jeure a la fresca; i fins val menys. Levy recull encara altres testimonis medievals de *mētche* i *mēsche* adj. «domestique (opposé à sauvage); planté, cultivé (en parlant d'un arbre)», on tenim el mateix resultat sord (*s)tch* que està a la base de la forma catalana.

L'evolució fonètica és irreprotxable, DOMESTICUS ha de donar *domestje* (cf. PORTICUS > *portxe/porxo*, MANTICA > *manxa*, PERTICA > *perxa* etc.) o bé *domestje* (si la -c- es va esvanir un poc més tard), d'on, per una banda (*do*)*metxe* i per l'altra (*do*)*mesje*.

És natural admetre que per arribar a la forma afèrica *mestche* es vagi passar per *demestche*, amb trivialització de la inicial *do:* com a *de:* tal com en DUM-INTERIM > *domentre* > *dementre* > *mentre*. Després es tindria la impressió que en dir és *de-metche* s'hi intercalava una preposició o partitiu que feia nosa, i se'n va prescindir.

Un procés anàleg és també el que es degué esdevenir en alguns noms de lloc que són ben coneguts: el riuet que baixa de Berga i serra de Queralt-Camp-llong, canalitzat, a desaiguar al Llobregat per la dreta al peu de la ciutat berguedana, és el riu *Metge*; jo he sentit pronunciar *mēčə* amb sorda, i em guardaré d'assegurar si això és una pronúncia apitxada, o justament la prístina, que hom deforma, per fer una identificació capritxosa amb el continuador de MEDICUS. En tot cas és clar que com a etimologia aquest no tindria solta semànticament, ni MEDIUS fóra en absolut possible des del punt de vista fonètic. És evident que deu venir de la idea de 'riu canalitzat, amansit' (sense perill d'avingudes destructores) i que *Riu de-metxe* fou interpretat com si tingués la preposició *de*, innecessària. El cas es repeteix en el nom del *Rumetxet* còrrec o rierol que passa per sota d'Orellà, en el Conflent (1960): és clar que és *R(i)u *Metxet*, on el sufix diminutiu forma joc amb el desvaloratiu de *metxot*.

I acabo recordant els mots castellans i bascos estudiats en el meu article del DCEC, la connexió dels quals amb DOMESTICUS ja és força menys segura; i millor encara el cast. AMIÉSGADO (DCEC), nom dialectal d'una varietat de maduixa, on aquesta etimologia (per metàtesi de **amiéstago* DOMESTICUS) ja és ben certa, i que presenta la mateixa inflexió del do- inicial que l'oc. dial. *amestche*.

Metxut, V. *metxa* *Metzà*, V. *betzà* (ESBOTZAR) *Metzem*, V. *magatzem* *Metzina*, *metzinar*, *metziner*, *metzinós*, V. *metge* *Meu* poss., V. *jo* *Mèu*, V. *miolar*

MÈU, *herba del* ~ 'Meum athamanticum', del llatí *meum* que hom identifica amb el gr. *μῆνον* de Dioscòrides. □ 1.ª doc.: S. XIV; 1647, DTo. («*meu*, *herba*: meum, amethum silvestre vel tortuosum»; «*meu*, *herba*: espuela de caballer», Belv. El DFa. (949b) com a

planta umbel·lífera, *meum athamanticum*. Ja ha de ser la que figura en la traducció d'Ibn-Wáfid (S. XIV), puix que el *Meum ath.* i l'*Anathum graveolens*, totes dues són umbel·líferes: «Diu Dioscòrides que-
1 *m<e>u* és herba que sembla a l'anit, en les fulles e en les branques e a les raïls, menudes e departides l'una de l'altra», *Medicines Particulars*, 99. *Meum* figura en Plini i un *μῆνον* de Dioscòrides seria «espècie d'athamante, *plante omvellifère*». No sé si és identificació segura, i encara menys si s'ha aclarit quina relació hi ha amb *ami* (indeclinable), gr. *ἀμι*, variant *amium*, que hom troba també en autors llatins com a nom d'una umbel·lífera; cf. «*ameus*: herba semen eius, quasi apii semen», «*a. cuminum* Aethiopicum, id est *ameos*», «*arterus, ameus* (ἄμμος ἄνθος), flores de ameo» i altres glosses llatines (CGL VI, 61).

En els nostres Pirineus ripollesos vaig anotar *érba del mèu* a Queralt, i *mèu* com a una planta medicinal d'alta muntanya, a Vilallonga de Ter (1935). La forma culta francesa *méon* (pron. francesa del ll. *meum*, en forma sàvia) deu haver donat *meón* que he sentit a l'Alt Aragó (Sallent de Gállego, 1966).

Meuc, potser mal recollit per Griera en lloc de *me-sell*; o encreuament d'aquest amb MEC *Meuca*, planta, V. *melca* *Meuca* 'òliba', 'prostituta', V. *miolar* *Meula*, *meulada*, *meuladissa*, *meulador*, *meular*, *meulo*, V. *miolar* *Mi* pron., *mia* adj. poss., V. *jo* *Miàlgia*, V. *muscle* *Miasi*, V. *mosca*

MIASMA, pres del gr. *μιασμα* 'sutzura, màcula, sol·lament, brutícia', 'taca', derivat de *μιαλω* 'jo taco'. □ 1.ª doc.: Lab. 1840.

DERIV.: *Miasmàtic*.

Miastènia, *miationia*, *miatrosfia*, V. *muscle* *Mic* esborrar d'AlcM aquest gros malentès: no hi ha sinó un error elemental d'anàlisi de la combinació *m'hic* (vegeu *HI*), sense relació amb el ll. *mibi* (i menys amb el barbarisme baix llatí *michi*).

MICA, d'un ll. vg. **MĪCCA*, variant expressiva i intensiva del ll. *mīca* 'partícula', 'engruna, especialment la del pa', 'gra de sal etc.'. □ 1.ª doc.: orígens.

Des del principi apareix no sols amb el seu valor propi de substantiu, entorn del significat de 'una engruna', 'una molla de pa', sinó també amb el paper gramaticalitzat de partícula intensiva, per a frases negatives o indefinides. «Dix entre si: —Eu estaré en la casa de mon pare, no conegut — e --- li dix --- pelegri són: mana que eu sia reseubut en la tua casa, e fé-m noyrir de les tues *miques* de la tua taula, per so que Déus te-n reda bon gasardó», *VidesR*, 138v1 (trad. de *mīcis mensae tuae*, 404.6f.). «Quan l'om ric se dinave, podeu pensar quantes maneres de viandes hi havia --- e Làzer, pobre, desigave haver de les *miques* que li cahyen de la taula --- *quia nemo illi dabat*»; «*Micae cadebant de mensa divitis* (Luc. XXIV) --- quales són aquestes *miques* que caen ---», StVicentF (*Serm.* I, 267.2; II, 23.24). «Les col<|>ides *miques*